

Handelingen van de apostelen

Kern

In het boek Handelingen wordt de geboorte van de kerk beschreven, na de Hemelvaart van Jezus. Door zijn Geest komt Jezus bij mensen binnen, Hij geeft ze kracht, zodat ze in beweging komen, naar buiten treden, door van hem te getuigen. Handelingen (praxeis = praktijken) van de apostelen gaat over 'alles wat Jezus begonnen is te doen en te leren' (1:1). De nadruk ligt op beginnen. Jezus zet vanuit de hemel, via de apostelen, zijn werk voort. De hemel is open boven de kerk. Handelingen is het tweede boek van de evangelist Lukas.

Opbouw

Gaande de hoofdstukken maakt Petrus (werkzaam onder de Joden) steeds meer plaats voor Paulus (werkzaam onder de volken). Handelingen laat zo de omslag zien van Mozes naar Jezus, van wet naar genade, van regels naar geloof en vertrouwen ('Iedereen die op grond van de wet van Mozes geen vrijspraak kon krijgen, wordt door hem geheel vrijgesproken, mits hij gelooft.' 13:38).

Kerntekst

De samenvatting van dit bijbelboek vinden we in 1:8: 'Wanneer de Geest over jullie komt, zul je kracht ontvangen en van Mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot de uiteinden van de aarde.' De Geest van Jezus, eerst naar binnen, dan naar buiten.

Scharnierpunt

In hoofdstuk 7 lezen we over het getuigenis en het sterven van Stefanus, de eerste martelaar van de kerk. In het Grieks staat hier het woord *martys*, een juridische term. *Martys* wordt in Handelingen ook wel vertaald met *getuige*. Na Stefanus' dood nemen de vervolgingen door de wetgeleerde Saulus toe.

In hoofdstuk 9 laat Jezus zich vanuit een open hemel aan deze Saulus zien. Dat zet hem stil, waarna hij als Paulus met het evangelie op weg gaat naar de heidenen.

Uitgelicht

Kracht ontvangen

En zijn volgelingen zullen kracht ontvangen, waarna ze van hem getuigen. Wanneer ontvangen ze kracht? Dat laat God merken, die kracht komt door tegenstand heen (4-5: arrestaties, 5: Ananias en Safira, 6: Griekse weduwen, 7: Stefanus, 8: vervolgingen door Saulus). Deze fase hoort erbij en moet niet worden overgeslagen. Niet, zoals sommige bewegingen voorstaan, eerst het tijdperk van Jezus, dan het tijdperk van de Geest, in genezingen en wonderen etc.

Waarom komt Jezus als Geest?

Ook na Pinksteren gaat het over Jezus. De Heilige Geest is de Geest van Jezus en spreekt over Jezus. Zoals Petrus in Handelingen 2 niet over de Geest spreekt, maar over Jezus, over zijn lijden, zijn kruisdood.

De Geest van Jezus kent niet de beperkingen die Jezus als mens heeft. Als Geest is Jezus niet beperkt tot één locatie. En als Geest kan Hij in de mensen komen. En door hen heen naar buiten.

Mensen van de Weg

Mensen die in Jezus geloven worden in hoofdstuk 9 mensen van de Weg genoemd. Ze zijn in beweging. Jezus is de Weg en zet zijn volgelingen in beweging:

- ze blijven niet in Jeruzalem
- ze komen in beweging om goede dingen te doen
- ze zijn niet star in hun geloven, in hun ethiek

Voor de Joden is dit ingewikkeld: het evangelie is toch voor ons? En: hebben wij het soms niet goed doorgegeven? Daarom smoren ze dit geluid. Door Jezus aan het kruis te nagelen en de Geest uit te doven.

Wet en genade

De Joodse leiders hebben hun religie in standpunten gevat. Dat lijkt gelovig, maar is hardnekkigheid, onbekeerlijkheid. Een leven met Jezus botst met een vastgeroest geloof. Jezus rekent af met het juk van de wet. 'Waarom wilt u een juk op de schouders van deze nieuwe leerlingen leggen, dat onze voorouders en wijzelf niet konden dragen?', vraagt Paulus in 15:10.

Voor de nieuwe gelovigen zijn de geboden en gebruiken van de Joden niet bekend. En de Joden vragen zich af of ze één kunnen zijn met mensen die de wet niet kennen. Deze omslag van wet naar genade is een bom in de kerk, toen en nu.

De kerk en Israël

In het begin bestaat de kerk alleen uit Joden. Jezus zelf is ook een Jood.

Na zijn opstanding spreekt Jezus met zijn apostelen over het koninkrijk van God. Veertig dagen krijgen ze hierover onderwijs. Op de vraag of Hij binnen afzienbare tijd het koninkrijk voor Israël gaat herstellen, krijgen ze het antwoord dat dit de zaak van zijn Vader is (1:3,7).

In 3:21 lezen we 'Jezus moest in de hemel worden opgenomen tot de tijd aanbreekt, waarover God bij monde van zijn profeten gesproken heeft en waarin alles zal worden hersteld.' Te beginnen bij Israël, want 'God heeft zijn dienaar allereerst voor u laten opstaan' (3:26).

Dat is hoopvol, ook voor de kerk. Want ook de kerk heeft niet altijd het goede zicht op Jezus. Het verhaal gaat door, ook na Handelingen 28.

Opgemerkt

De kerk is geen mensenzaak

Wij denken bij de kerk veelal aan de kerkmensen en aan de organisatie. Helemaal van toepassing op Handelingen is de Heidelbergse catechismus zondag 21. Op de vraag 'Wat geloof je van de kerk?' geeft de catechismus het antwoord 'Dat de Zoon van God uit alle mensen een gemeente bij elkaar roept. En ik geloof dat ik van deze gemeente een levend lid ben.'

De Zoon van God roept. De kerk is zijn werk, zijn bruid, zijn lichaam. En ik ben onderdeel van dat lichaam.

Onze eenwording

Bij het samengaan van onze kerken is de vraag wat belangrijk is. We moeten niet conserveren, maar in beweging komen. Het gaat niet om een nieuwe theoretische visie, maar om het volgen van Jezus. Hij is de Weg.

Beeld

Een uitspraak van Tolstoj. Iemand die zich uiterlijk aan het Woord houdt, is als iemand onder een straatlantaarn. Hij blijft in het licht staan, op dezelfde plek. Iemand die op Jezus vertrouwt, is als iemand met een zaklamp. Hij gaat vooruit, achter het licht aan.

